

ENTREVISTA

ISABEL COUSO TAPIA

Subdirectora General de Formació del Professorat del MEC

"Volem estimular la formació a centres"

Fins al seu recent nomenament com a Subdirectora de Formació del Professorat del MEC, Isabel Couso exercia com a catedràtica i cap de departament a l'IES Mirasierra, de Madrid. És doctora en Tecnologia de Proteïnes. Ha treballat en projectes d'Educació Mediambiental amb la Comunitat de Madrid. Des d'aquesta Subdirecció ha iniciat un programa de reflexió sobre l'herència rebuda de l'administració anterior.

-PISSARRA.- En declaracions seves a un mitjà de comunicació professional parla del fracàs de l'actual sistema de formació. Quines causes poden haver produït aquest fracàs?

-ISABEL COUSO.- Les causes són moltes. Hi ha una excessiva oferta que al final resulta molt dispersa, massa heterogenia. És un sistema de lliure elecció per part de l'usuari on qualsevol activitat formativa val per aconseguir el sexenni. Això normalment té incidència en la qualitat de les activitats de formació que s'efectuen. Cada vegada hi ha més activitats de formació i més i més cursos. És una espècie de peix que es mossega la cua.

L'oferta és tan gran que no és possible que totes les activitats tinguin qualitat. Sovint la quantitat està barallada amb la qualitat; el mateix professorat se'n queixa sovint, d'això.

-P.- Es tracta d'una opció més per la qualitat que per la quantitat?

-I.C.- Es tracta de reordenar l'oferta, que no sigui tota de lliure opció per part de l'usuari. A molts de països existeixen ite-

neraris de formació recomanats, i fins i tot una oferta tancada per part de l'administració. No tota la formació ha de ser una oferta tancada perquè es tractaria d'una imposició, però tampoc no és bo que tot el sistema sigui de lliure elecció.

Cursos de contingut totalment fútil, mancats d'importància, adquireixen el mateix valor que els cursos bons que existeixen. Moltes activitats tenen qualitat però es degraden quan es comparen amb altres que no la tenen, i valen el mateix.

-P.- La vinculació formació-retribució també és per a nosaltres una causa del fracàs del sistema de formació permanent ja que converteix la consecució dels crèdits en l'objectiu principal de les activitats de formació.

-I.C.- En el model actual ha estat així. Tal vegada la idea que el va inspirar no era dolenta, però el fet és que la posada en pràctica i la situació real no ha funcionat perquè en molts de llocs s'està arribant a una formació per hores. Quantes hores falten per completar? Aleshores es cerca un curs que completi aquestes hores.

-P.- Aquesta crítica implica que el MEC s'està plantejant de deslligar formació i retribucions?

-I.C.- Contemplam aquestes possibilitats, però encara no hem donat resposta a aquest tema. De moment no s'ha de perjudicar el professorat que té el sistema retributiu que se li ha ofert i al qual té dret.

S'ha arribat a un excés d'atomització en l'estructura de formació que no facilita les coses

-P.- S'ha parlat des del principi de la intenció de l'administració en transformar els CPRs. Quines són línies generals d'aquesta transformació?

-I.C.- Contemplam la possibilitat de canviar les estructures de formació; encara no tenim el model decidit perquè estem en fase de contrastar sistemes, idees, algunes estructures que funcionen en alguns països,

i encara no tenim el model absolutament definit. Els CPRs avui en dia no satisfan els requeriments de la formació; una idea que els va inspirar és la descentralització, poder oferir una formació vinculada al professorat i que facilités l'apropament a aquest professorat, que aquesta oferta de formació estès més controlada pel propi professorat i que li fos propera.

Els CPRs no satisfan els requeriments de la formació

El model dels Centres de Professors, que ja funcionava en alguns països, intentava resoldre el problema de la dispersió del professorat per poder accedir a una formació de qualitat. Però aquesta descentralització, que en principi se suposava que seria una virtut, actualment es demostra que és massa descentralització, hi ha una excessiva autonomia de finançament. Curiosament després no existeix tal autonomia i descentralització en els plans de formació perquè pràcticament es trasllada el pla anual de formació als centres de professors. On hi ha una autonomia excessiva és en el grau de funcionament.

S'ha arribat a un excés d'atomització en l'estructura de formació que tampoc no facilita les coses. No és positiu que un CPR distant uns quilòmetres d'un altre, faci cada un el propi centre de poder, la pròpia vida. Sempre que hi hagi estructures intermèdies es corr el perill d'aquesta burocratització, que en principi es creia que no seria així.

-P.- Fins ara de les activitats de formació han interessat més els crèdits que la seva vàlua per a la pràctica, de tal manera que hem anat caient en una mena de "titulitis" o "credititis". No ho creu així?

-I.C.- El que comentau de la "titulitis" és ben cert. El vici ja és gran, i la solució no pot ser màgica, no es canviarà de cop.

Poc a poc anirà madurant la consideració de la formació en un altre sentit que no sigui tan sols l'obtenció del certificat.

-P.- Vostè ha parlat de potenciar els projectes de formació a centres, vinculant la formació permanent al desenvolupament professional i a la Universitat al mateix temps. Semblen iniciatives contradictòries ja que unes suposen descentralitzar i altres, centralitzar. Com es combina això?

-I.C.- L'actualització científica dels professors ha d'estar a la Universitat. Potenciar aquesta línia de contacte amb la Universitat serà una de les prioritats. Volem estimular la formació a centres; que siguin els mateixos professors els que decideixin el projecte després de realitzar la pròpia projecció de necessitats formatives. L'ideal seria poder combinar una formació de caràcter centralitzat amb el respecte a l'autonomia dels centres.

-P.- I aquesta formació es farà des de la Universitat?

-I.C.- No, des de les institucions centralitzades o via el ministeri que es decideixi. Es deixarà via oberta perquè siguin els mateixos centres els que realitzin la pròpia prospecció de necessitats formatives; tal vegada en relació amb altres centres propers.

La reorganització de plantilles dels CPRs és conseqüència de la consideració que la plantilla existent era exagerada, excessiva per les activitats que es duïen a terme

-P.- Aquesta prospecció ja es feia abans i el resultat tenia poc que veure amb la idea de formació a centres.

-I.C.- L'ideal seria que una part de la formació es pogués fer als mateixos centres, que no hi hagués estructures interposades. Seria ideal perquè significaria que

hi ha prou maduresa en la comprensió de la formació. Això és difícil perquè els centres no en tenen experiència, però si s'estimula aquesta via, prest s'hi podrà arribar. Actualment hi ha una persona que representa cada centre davant els centres de professors, però la seva funció no ha donat cap resultat.

-P.- També perquè la formació s'ha enfocada com un assumpte individual i no del centre.

-I.C.- I perquè hi havia una altra estructura que eren els CPRs que oferien i mantenien aquesta formació. Es coneixen ja moltes demandes de formació dels centres, el que passa és que després no hi ha la forma adequada per subministrar aquesta informació. Millor que si aquesta formació arriba des de dalt, ja sigui des de l'administració o des d'estructures interposades, serà si és el propi professorat, el claustre, el que decideix si es tenen problemes en l'aplicació de la LOGSE o en el desenvolupament de tal iniciativa i si es necessiten tals activitats de formació. Seria el propi claustre el que decidiria quan, com i de quina manera. Cosa difícil.

-P.- La reducció dels assessors en els CPRs s'ha vist com el reflex del desinterès que té per ells l'administració, fins i tot com si el tema de la formació hagués passat a segon terme en la política educativa actual. Tot això suposarà una reducció de l'oferta mentre que la demanda de crèdits es mantindrà igual. Com pensen solucionar-ho?

-I.C.- La reorganització de plantilles dels CPRs és conseqüència de la consideració que la plantilla existent era exagerada, excessiva per les activitats que es duïen a terme i per a la repercussió real que tenien. S'hauria de fer un esforç de reorganització i simplificació d'aquesta oferta, i també en el sentit que altres instàncies de l'administració, com poden ser les unitats de programes, s'hagin d'implicar més en l'organització d'aquesta oferta. Per aquí ha d'anar la solució i no pas en mantenir una plantilla exagerada.

-P.- Nosaltres sempre hem definit el nexe d'unió amb el centre de treball en el sentit que s'ha de partir de les necessitats del centre, es modifiqui la seva pràctica educativa i que els professors del centre en siguin els vertaders protagonistes. Des d'aquesta concepció, ens sembla perillosa la relació amb la Universitat ja que apareix com una formació donada per experts sense relació amb la pràctica.

No es corr el perill que, a través de la Universitat, la formació s'allunyi encara més de les necessitats dels centres de treball?

-I.C.- No. La Universitat compleix el seu paper. S'ha de formar el professorat pel que fa a l'actualització científica, també la didàctica, però l'actualització científica és insubstituïble. Un professor primerament ha de dominar la seva matèria. Aquí la Universitat hi juga un paper importantíssim. Si no s'ofereix la possibilitat que els coneixements es posin al dia també s'està fracassant per molt que s'envolti de projectes de formació a centres, d'actualització didàctica i demés.

-P.- Hem criticat de l'administració anterior que la formació es convertís en quelcom quasi exclusivament instrumental. Ara vosaltres parlau de formació per matèries. No ens trobam davant el mateix problema? No hi hauria haver una reflexió crítica prèvia sobre la pràctica docent, sobre la funció social de l'educació?

-I.C.- Al professor la primera cosa que se li ha de demanar és que domini la matèria que ha d'impartir. En etapes com la Secundària el domini de les matèries és fonamental. També volem desenvolupar la vinculació amb les noves tecnologies; l'ensenyança no es pot quedar al marge del seu efecte. Capacitar el professor per al domini de les noves tecnologies, ha de ser una de les línies prioritàries.

-P.- Tenen intenció de negociar amb els sindicats el nou model de formació que volen implantar?

-I.C.- Seguim mantenint unes excel·lents relacions amb els sindicats i no hi ha perquè s'hagin de rompre.

-P.- Però, de fet, fins ara no hi ha hagut cap Mesa Tècnica, que abans es convocava de manera més o manco permanent per tal de fer el seguiment dels distints aspectes de la formació.

-I.C.- Les relacions amb els sindicats estan en el punt en què han d'estar, no s'ha plantejat una actuació a les seves espatlles. Possiblement es convocarà algun tipus d'instància de manera col·lectiva. Prèviament ja tenim moltes opinions dels sindicats, amb els que existeix una relació fluïda. Però hi pot haver una instància més oficial.

Una de les línies prioritàries ha de ser capacitar el professor per al domini de les noves tecnologies

-P.- Es mantindran en els mateixos termes els convenis de formació amb les institucions sense ànim de lucre i, en concret amb els sindicats?

-I.C.- Analitzam detalladament totes les relacions que tenim amb aquestes institucions i de fet donarem unes pautes que consideram prioritàries per arribar a uns acords per a la futura renovació dels convenis que acaben el 31 de desembre.

-P.- Fins ara les ajudes de formació als sindicats s'han repartit amb el criteri clarament polític de premiar els que signaren l'acord dels sexennis i de castigar els que no ho feren. Seguirà aquest criteri?

-I.C.- No sé si ha estat així. No en tenc dades reals. La resolució no la tenim encara preparada, sortirà en pocs mesos i ens ho estam replantejant. Tindrem moltes més sol·licituds que l'any anterior, els recursos no seran els mateixos, per la qual cosa possiblement n'hauem de fer una altra distribució. □

